

**ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ
ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ 19^ο
ΑΙΩΝΑ ΕΩΣ 21^ο
ΑΙΩΝΑ**

ΣΧ.ΕΤΟΣ 2014-2015

ΤΑΞΗ: Α'

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ σελ.3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ. 1 << ΝΑΥΑΓΙΟ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ>>

1.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ σελ.4-8

1.2. ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΚΑΙ ΑΝΕΛΚΥΣΗ σελ.

1.3.ΕΥΡΗΜΑΤΑ σελ.

1.4. ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΚΑΦΟΥΣ σελ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ. 2 <<ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΑΦΟΣ ΒΕΡΓΙΝΑΣ>>

2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ σελ.

2.2. ΙΣΤΟΡΙΑ σελ.

2.3. Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΛΗΣ ΤΩΝ ΑΙΓΩΝ σελ.

2.4. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ σελ.

2.5. Ο ΗΛΙΟΣ ΤΗΣ ΒΕΡΓΙΝΑΣ σελ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ. 3 << ΑΜΦΙΠΟΛΗ>>

3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ σελ.

3.2. ΙΣΤΟΡΙΑ σελ.

3.3. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ σελ.

3.3.1. ΛΕΩΝ ΤΗΣ ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ

3.3.2. ΛΟΦΟΣ ΚΑΣΤΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αντικείμενο της παρούσας διερευνητικής εργασίας είναι οι αρχαιολογικές ανακαλύψεις του 19ου αιώνα έως το 21ο αιώνα στον Ελλαδικό χώρο. Στην παρούσα εργασία θα αναφερθούμε σε σημαντικές ανακαλύψεις που ανακαλύφθηκαν στον Ελλαδικό χώρο. Η Ελλάδα εδώ και πολλά χρόνια έκρυβε και συνεχίζει να κρύβει αρχαιολογικά αντικείμενα τα οποία προκαλούν μεγάλο θαυμασμό και αποτελούν ένα κομμάτι της ελληνιστικής μας κληρονομιάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΝΑΥΑΓΙΟ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

1.1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Το ναυάγιο των Αντικυθήρων είναι ναυάγιο που χρονολογείται από το 2ο τέταρτο του 1ου αιώνα ανακαλύφθηκε από σπογγαλιείς στο νησί Αντικύθηρα το 1900.

Στο ναυάγιο αποκαλύφθηκαν νομίσματα και άλλα τέχνηρα που χρονολογούνται από τον 4ο αι. , και ένα σημαντικό εύρημα, ο αναλογικός υπολογιστής, γνωστός ως μηχανισμός των Αντικυθήρων.

(Ναυαγιο των αντικυθηρων)

1.2.ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΚΑΙ ΑΝΕΛΚΥΣΗ:

Τον Οκτώβριο του 1900, μια ομάδα σπογγαλιέων υπό τον Δημήτριο Κοντό αποφάσισε να κρυφτεί από έντονη καταιγίδα, κατά την επιστροφή του σπογγαλιευτικού από την Αφρική (Τυνησία) στο νησί Αντικύθηρα. Όντας εκεί άρχισαν καταδύσεις για σπόγγους στην ακτογραμμή του νησιού. Το 1900, οι δύτες φορούσαν συνήθως την πρότυπη καταδυτική στολή με ένδυμα καμβά και ορειχάλκινα κράνη που τους επέτρεπαν να καταδύονται και να παραμένουν στον βυθό περισσότερο. Ο πρώτος που είδε το ναυάγιο στα 45 μέτρα ήταν ο Ηλίας Σταδιάτης, ο οποίος έδωσε σήμα για ανάδυση. Περιέγραψε τη σκηνή και επειδή υπήρξαν αμφιβολίες καταδύθηκε ο ίδιος ο Κοντός, για να επιστρέψει στην επιφάνεια με το μπρούντζινο χέρι ενός αγάλματος. Περιμένοντας την καταιγίδα να κοπάσει, οι δύτες περισυνέλεξαν όσα περισσότερα τέχνηρα μπορούσαν από το ναυάγιο. Μαζί με το υπουργείο παιδείας και το βασιλικό πολεμικό ναυτικό οι σπογγαλιείς ανέλκυσαν σειρά τεχνέργων. Ο θάνατος ενός δύτε και η παράλυση άλλων από τη νόσο των δυτών έδωσε τέλος στην επιχείρηση το καλοκαίρι του 1901. Χρειάστηκαν 75 χρόνια για να επανέλθει στο ναυάγιο ο Γάλλος αξιωματικός Ζακ-Υβ Κουστώ το φθινόπωρο του 1976, και να ανακτήσει περισσότερα τέχνηρα.

Στις 17 Μαΐου 1902, ο πρώην υπουργός παιδείας και μαθηματικός Σπυρίδων Στάης έκανε τη σημαντικότερη ανακάλυψη στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, στην Αθήνα. Εξετάζοντας τα τέχνηρα που ανακτήθηκαν, παρατήρησε ένα σκουριασμένο μπρούντζινο αντικείμενο ενεπίγραφο με ενσωματωμένο γρανάζι. Το αντικείμενο έγινε γνωστό ως μηχανισμός ή αστρολάβος των Αντικυθήρων. Αρχικά έγινε η υπόθεση ότι ήταν μηχανικό ρολόι, και για αυτό αναφέρεται ενίοτε και ως αναλογικός υπολογιστής.

1.3. ΕΥΡΗΜΑΤΑ:

Το βυθισμένο πλοίο ήταν ρωμαϊκή ορκάς χωρητικότητας περίπου 300 τόνων, τυπικό δείγμα των βαρέων ιστιοφόρων που χρησιμοποιούνταν κατά το 2ο-1ο αι. στο εμπόριο μεταξύ της ιταλικής χερσονήσου, του κυρίως ελλαδικού χώρου και της Μικράς Ασίας. Τα δρομολόγια αυτών των πλοίων ξεκινούσαν συνήθως την άνοιξη και αφού περιέπλεαν τα κυριότερα λιμάνια της Ανατολικής Μεσογείου πουλώντας και αγοράζοντας εμπορεύματα, επέστρεφαν το φθινόπωρο στη βάση τους.

Μηχανισμός των Αντικυθήρων πιθ. β' μισό 2ου αι.

Μηχανισμός από χάλκινα γρανάζια, ανασύρθηκε με τη μορφή συγκολλημένων θραυσμάτων και αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους γρίφους στην ιστορία της τεχνολογίας. Αρχικά θεωρήθηκε ότι ήταν αστρολάβος, σύμφωνα όμως με τις νεότερες έρευνες, υπολόγιζε το έτος, τις φάσεις του φεγγαριού, τις εκλείψεις και τις χρονιές των Πανελληνίων Αγώνων στα περισσότερα συστήματα μέτρησης χρόνου της εποχής. Η πολυπλοκότητα παραπέμπει σε μαθητή του Αρχιμήδη ή του Ιππάρχου του Ροδίου, χωρίς πάντως επαρκείς αποδείξεις.

Έφηβος των Αντικυθήρων 340-330

Χάλκινο άγαλμα, το οποίο παριστά γυμνό όρθιο άνδρα. Στο αριστερό χέρι εφερε σπαθί. Το δεξί χέρι είναι προτατεμένο και κρατά κάποιο αντικείμενο που δε διασώθηκε. Κατά τις δύο επικρατέστερες απόψεις, ταυτίζεται είτε με τον Περσέα που επιδεικνύει την κομμένη κεφαλή της Μέδουσας, είτε με τον Πάρη που κρατά το Μήλον της Έριδος. Πιθανά έργο γλύπτη της αργειο-σικυώνιας σχολής, ίσως του Κλέωνα από τη Σικυώνα.

Φιλόσοφος των Αντικυθήρων τέλη 3ου αιώνα

Χάλκινο άγαλμα, από το οποίο έχουν βρεθεί η κεφαλή, τα χέρια, τα πόδια

και τμήματα της ενδυμασίας. Αποδίδει με ρεαλισμό και ζωντάνια έναν ηλικιωμένο άνδρα, του οποίου η ατημέλητη εμφάνιση παραπέμπει σε κυνικό φιλόσοφο, ίσως τον Αντισθένη ή το Βίωνα το Βορουθενίτη. Άλλα ευρήματα του ναυαγίου υποδεικνύουν ότι ανήκε σε σύμπλεγμα που απεικόνιζε τέσσερις φιλοσόφους.

Μαρμάρινα γλυπτά ελληνιστική περίοδος

Διάφορα γλυπτά από παριανό μάρμαρο - ως επί το πλείστον παραλλαγές παλαιότερων έργων, αλλά και πρωτότυπες δημιουργίες όπως οι Ομηρικοί Ήρωες. Τα τμήματα των αγαλμάτων που είχαν σφηνωθεί στο βυθό, παρέμειναν άθικτα. Αντίθετα, ό,τι προεξείχε, αλλοιώθηκε από τους μικροοργανισμούς της θάλασσας.

Γυάλινα σκεύη ελληνιστική περίοδος

Διάφορα κομψοτεχνήματα από γυαλί, κυρίως μικρά αγγεία. Η περίτεχνη διακόσμηση μαρτυρά ότι δεν επρόκειτο για χρηστικά αντικείμενα του πληρώματος και των πιθανών επιβατών, αλλά για μικρά έργα τέχνης που ανήκαν στο κυρίως φορτίο. Οι τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν στην κατασκευή, παραπέμπουν στα εργαστήρια της Αλεξάνδρειας και της Παλαιστίνης, από όπου εξαγόταν σε ολόκληρο τον τότε γνωστό κόσμο.

Νομίσματα 3ος-1ος αι.

36 αργυρά κιστοφορικά τετράδραχμα μεγάλης αξίας (περ. 13 γραμμάρια καθαρό ασήμι έκαστο), κομμένα τέλη 2ου-αρχές 1ου αι. π.Χ. σε Πέργαμο και Έφεσο, καθώς και 40 χάλκινα κέρματα κοπής μεταξύ 3ου-1ου από πόλεις της Σικελίας και Μικράς Ασίας. Η ύπαρξη τύπου που πρωτοκόπηκε το 76 π.Χ., όπως και η απουσία νομισμάτων με ονόματα Ρωμαίων επάρχων της Μ. Ασίας (κόβονταν μαζικά μετά το 59 , υποδεικνύουν το χρόνο του ναυαγίου.

Οξυπύθμενοι αμφορείς α' μισό 1ου αι.

Αμφορείς με μυτερό κάτω μέρος (οξυπύθμενοι), ώστε κάθε σειρά να σφηνώνει στα κενά που άφηνε η από κάτω και να αποφεύγεται η μετατόπιση φορτίου. Έχουν ανελκυστεί 23 τεμάχια με προέλευση το Ανατολικό Αιγαίο (Ρόδος, Κως, Έφεσος) και την Αδριατική. Πιστεύεται ότι με τους πρώτους μεταφέρονταν προϊόντα προς εμπορία, όπως κρασί, λάδι και αλίπαστα τρόφιμα, ενώ οι δεύτεροι ανήκαν στο μόνιμο εξοπλισμό του

πλοίου και κάλυπταν τις ανάγκες του πληρώματος.

1.4.ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ ΣΚΑΦΟΥΣ:

Αν και η ανέλκυση των τεχνέργων από το ναυάγιο ήταν επιτυχής και επιτεύχθηκε μέσα σε δύο χρόνια, η χρονολόγηση της αρχαιολογικής θέσης χρειάστηκε περισσότερο χρόνο. Σχετική χρονολόγηση ορισμένων τεχνέργων βασισμένη σε παράλληλα, απέδωσε ως χρονολογία τον 4ο αι., ενώ τα μαρμάρινα αγάλματα φαίνεται πως είναι αντίγραφα του 1ου αι. αρχαιότερων γλυπτών. Ορισμένοι ερευνητές βάσει αναφοράς του Λουκιανού έκαναν την υπόθεση ότι το πλοίο μετέφερε τμήμα των λαφύρων του Ρωμαίου στρατηγού Σύλλα από την Αθήνα το 86 , και βρισκόταν πιθανώς στη ρότα του για την Ιταλία. Η χρονολόγηση στον πρώιμο 1ο αι. υποστηρίζεται από οικιακά σκεύη και αντικείμενα από το πλοίο, παρόμοια με άλλα ήδη γνωστά από διαφορετικές ανασκαφές ή ανακαλύψεις που χρονολογούνται στον 1ο αιώνα. Οι αμφορείς που ανελκύστηκαν υποδεικνύουν χρονολόγηση στο 80–70 , η ελληνιστική κεραμική στο 75–50 , ενώ η ρωμαϊκή κεραμική αντιστοιχεί σε γνωστούς τύπους των μέσων του 1ου αι. Τα νομίσματα που ήλθαν στην επιφάνεια από τον Κουστώ στη δεκαετία 1970 χρονολογούνται στο 76 και 67 . Οι χρονολογήσεις οδήγησαν στην υπόθεση ότι το πλοίο βρισκόταν καθοδόν προς τη Ρώμη και ότι το φορτίο του προοριζόταν για θριαμβευτική παρέλαση.

Το συγκεκριμένο πλοίο ήταν ναυπηγημένο με τη συνήθη μέθοδο «πρώτα το περίβλημα και μετά ο σκελετός». Η ξυλεία του κήτους προέρχεται από φτελιά, τα ξυλόκαρφα (γόμφοι-καβίλιες) από βελανιδιά και τα καρφιά κυρίως από χαλκό. Για λόγους στεγανότητας, το τμήμα του κύτους κάτω από την ίσαλο γραμμή περιβαλλόταν από λεπτές πλάκες μολύβδου. Πιθανότατα διέθετε και υποδομή για τη μεταφορά ιδιωτών (αμιγώς επιβατηγά πλοία δεν υπήρχαν), όπως δείχνει η ύπαρξη ενός χώρου στεγασμένου με κεραμίδια. Η διαφορά ανάμεσα στη βαθμονομημένη χρονολόγηση και την αναμενόμενη χρονολόγηση που προέκυψε από τα παράλληλα, ερμηνεύεται από το γεγονός ότι η σανίδα

του κύτους ανήκε και αρχαιότερο δέντρο και ότι κόπηκε πολύ πριν τη βύθιση του πλοίου. Επιπλέον μαρτυρία για τη χρονολόγηση της βύθισης στον 1ο αι. καταγράφηκε το 1974, όταν ο καθ. του Γέιλ Ντέρεκ ντε Σόλλα Πράις δημοσίευσε την έρευνά του για τον μηχανισμό των Αντικυθήρων. Ο καθηγητής ντε Σόλλα Πράις θεώρησε πως το αντικείμενο ήταν ημερολογιακός υπολογιστής. Από τις επιγραφές και τις ρυθμίσεις των γραναζιών στις όψεις του μηχανισμού, συμπέρανε ότι ο μηχανισμός κατασκευάστηκε περί το 87 και χάθηκε με το ναυάγιο μερικά χρόνια αργότερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΑΦΟΣ ΒΕΡΓΙΝΑΣ

2.1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Η Βεργίνα είναι μικρή κωμόπολη στη Μακεδονία, στον Νομό Ημαθίας που διοικητικά υπάγεται στην περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Βρίσκεται 13 χλμ. νοτιοανατολικά της Βέροιας, πρωτεύουσας του νομού, και περίπου 80 χλμ. νοτιοδυτικά της Θεσσαλονίκης. Ο πληθυσμός της κωμόπολης ανέρχεται στις 2.000 περίπου κατοίκους και βρίσκεται στους πρόποδες των Πιερίων Ορέων, σε υψόμετρο 120 μέτρων από τη θάλασσα. Η κωμόπολη βρίσκεται στη θέση των αρχαίων Αιγών, πρωτεύουσας της αρχαίας Μακεδονίας, και έγινε παγκοσμίως γνωστή το 1977, όταν η Πανεπιστημιακή Ανασκαφή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου, υπό τον καθηγητή αρχαιολογίας Μανόλη Ανδρόνικο και τους συνεργάτες του, ανακάλυψε τους τόπους ταφής των Μακεδόνων βασιλέων και ανάμεσα στους άλλους τάφους και ένα ταφικό μνημείο που, σύμφωνα με την επιχειρηματολογία του Ανδρόνικου, ήταν του βασιλιά Φιλίππου Β', πατέρα του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Η ανακάλυψη αυτών των ευρημάτων πιστοποίησε και τη θέση της αρχαίας πόλης των Αιγών, της πρώτης πρωτεύουσας του μακεδονικού βασιλείου.

2.2 ΙΣΤΟΡΙΑ:

Κατά τον 8ο και 7ο αιώνα π.Χ. η περιοχή κυριαρχείτο από Ιλλυρικές φυλές που δημιούργησαν μια στρατηγική βάση στη θέση των μετέπειτα Αιγών. Όταν στις αρχές του 7ου αιώνα π.Χ. τοπικές Θρακικές και Παιονικές φυλές επαναστάτησαν, οι Ιλλυριοί αποσύρθηκαν. Το 650 π.Χ. περίπου, οι Αργεάδες, ένας αρχαίος Ελληνικός βασιλικός οίκος με αρχηγό τον Περδίκκα τον Α΄, έφυγαν από το Άργος και ίδρυσαν την πρωτεύουσά τους στις Αιγές, ιδρύοντας έτσι ταυτόχρονα και το βασίλειο της Μακεδονίας. Από τις Αιγές απλώθηκαν στην κεντρική Μακεδονία και μετατόπισαν τον τοπικό πληθυσμό των Πιερίων. Η περιοχή της σημερινής Βεργίνας, η οποία κατοικούνταν από Πιέριους, έμεινε έτσι ακατοίκητη μέχρι τα μέσα του 6ου αιώνα π.Χ. Μετά το 550 π.Χ., ένας μακεδονικός πληθυσμός εγκαταστάθηκε στην περιοχή. Κατά τον 5ο αιώνα π.Χ., ο βασιλιάς Αρχέλαος ο Α΄ μετέφερε την μακεδονική πρωτεύουσα βορειότερα στην Πέλλα, μέσα στην κεντρική Μακεδονική πεδιάδα. Οι Αιγές παρέμειναν ένα σπουδαίο τελετουργικό κέντρο, αλλά έχασαν μια γιορτή προς τιμήν του Δία που τελούνταν πλέον στο Δίον. Οι Αιγές συνέχισαν να ακμάζουν ακόμη και μετά τις επιδρομές του 3ου αιώνα π.Χ. και νέες ανασκαφές αποδεικνύουν ότι κατά τον 1ο αιώνα μ.Χ. κατοικούνταν ακόμη.

Η σύγχρονη κωμόπολη της Βεργίνας ιδρύθηκε το 1922 ανάμεσα στους δύο οικισμούς Κούτλες και Μπάρμπες, οι οποίοι προηγουμένως

ανήκαν στον Τούρκο Μπέη των Παλατιτσίων, και στους οποίους κατοικούσαν 25 οικογένειες στην υπηρεσία του Μπέη. Κατά την επανάσταση του 1821 οι κάτοικοι των δύο οικισμών αγωνίστηκαν κατά των Οθωμανών. Σπουδαίοι αγωνιστές της επανάστασης του 1821 ήταν οι Σταμάτιος Κωνσταντίνου (γεν. 1804), Δήμος Μαργαρίτη και Κωνσταντίνος Μαργαρίτη. Μετά τη Συνθήκη της Λωζάννης (24/7/1923) και την έξωση των μπέηδων, η γη διαμοιράστηκε σε οικοπέδα στους εκεί κατοίκους και σε 121 ελληνικές οικογένειες από τη Βουλγαρία και τη Μικρά Ασία, μετά από τις ανταλλαγές πληθυσμών ανάμεσα στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία και την Τουρκία. Το όνομα της νέας πόλης προτάθηκε από τον τότε Μητροπολίτη Βέροιας, Κωνσταντίο Β΄, ο οποίος την ονόμασε Βεργίνα προς τιμήν της θρυλικής βασίλισσας Βεργίνας, που έζησε στην περιοχή της Βέροιας και ήταν η τελευταία Ελληνίδα ηγεμόνας της περιοχής, γόνος της οικογένειας των Παλαιολόγων, πριν από την οριστική άλωση της Βέροιας από τους Οθωμανούς το 1433.

2.3 Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΛΗΣ ΤΩΝ ΑΙΓΩΝ¹:

Η θέση της σημερινής Βεργίνας αρχικά θεωρήθηκε από τους ανασκαφείς ότι συμπίπτει με την αρχαία πόλη Βάλλα, που, σύμφωνα με τον Πλίνιο, ήταν μια πόλη που βρισκόταν στα Πιέρια όρη, νότια του ποταμού Αλιάκμονα. Το 1968, ο Βρετανός ιστορικός Nicolas Hammond, καθηγητής στο πανεπιστήμιο του Μπρίστολ, πρότεινε τον συσχετισμό του αρχαιολογικού χώρου της Βεργίνας με τις αρχαίες Αιγές, την πρώτη πρωτεύουσα του μακεδονικού βασιλείου, στην οποία βρισκόταν το βασιλικό νεκροταφείο των Μακεδόνων, αλλά η πρότασή του δεν έγινε δεκτή από τους άλλους επιστήμονες. Το 1977, ωστόσο, με την ανακάλυψη από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης του σημαντικού

---

¹ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ <<ΑΙΓΑΙ>>:

Η ονομασία Αιγές (αρχ. Αίγαι, από τη λέξη αίξ που σημαίνει «κατσίκια») πιστεύεται ότι σημαίνει «πόλη των κατσικιών». Ενώ καμία ετυμολογία μυθολογικής βάσης δεν παραδίδεται, πιστεύεται ότι η πρωτεύουσα των Μακεδόνων βασιλέων ονομάστηκε έτσι από τον βασιλιά Περδίκκα τον Α΄, ο οποίος πήρε συμβουλή από την Πυθία να χτίσει την πρωτεύουσα του βασιλείου του εκεί, όπου θα τον οδηγούσαν τα κατσίκια.

ασύλητου τάφου της Βεργίνας, ο τότε ανασκαφέας Μ. Ανδρόνικος, αν και αρχικά είχε πολλές επιφυλάξεις, πείστηκε για την άποψη του Hammond έτσι, συμφώνησε ότι στη Βεργίνα βρίσκεται το βασιλικό νεκροταφείο των Μακεδόνων, ότι ο τάφος που ανακάλυψε είναι βασιλικός και ότι στη σημερινή Βεργίνα πρέπει να ήταν η θέση των αρχαίων Αιγών. Πολλά, βεβαίως, έχουν γραφτεί σχετικά με το ποια είναι η αρχαία πόλη που υπήρξε στη θέση της σημερινής Βεργίνας, σε συνδυασμό με το αν οι Αιγές σχετίζονται ή όχι με την Έδεσσα (όπως πολλοί επιστήμονες είχαν στο παρελθόν υποστηρίξει, αγνοώντας ωστόσο το ζήτημα “εάν οι Αιγές βρίσκονταν στην Έδεσσα, πού άραγε βρισκόταν η Έδεσσα;”). Σήμερα η άποψη ότι οι αρχαιότητες της Βεργίνας ανήκουν στις αρχαίες Αιγές και ότι εκεί βρίσκονται οι βασιλικοί τάφοι είναι πλέον η κρατούσα, παρά το ότι ορισμένοι επιστήμονες εξακολουθούν να την αμφισβητούν.

2.4.ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ:

Οι αρχαιολόγοι είχαν δείξει ενδιαφέρον για τους λόφους γύρω από τη Βεργίνα ήδη από το 1850, υποψιαζόμενοι ότι μπορεί να βρίσκονταν ταφικά μνημεία. Ανασκαφές άρχισαν το 1861 υπό την επίβλεψη του Γάλλου αρχαιολόγου Leon Heuzey, ο οποίος υποστηριζόταν από τον αυτοκράτορα Ναπολέοντα Γ΄. Βρέθηκαν στη θέση Αγία Τριάδα τμήματα ενός μεγάλου κτηρίου που θεωρείται από πολλούς ότι χρησίμευε ως θερινό βασιλικό ανάκτορο, στην εποχή του βασιλιά Αντίγονου του Δώσωνος. Παρόλ' αυτά, οι ανασκαφές του Heuzey σταμάτησαν λόγω κινδύνου προσβολής της ανασκαφικής αποστολής από ελονοσία. Ο ανασκαφέας υποστήριξε ότι αυτή ήταν η θέση της αρχαίας πόλης Βάλλας, μια άποψη που επικράτησε μέχρι το 1976. Νεότερες ανασκαφές χρονολόγησαν το ανάκτορο στην εποχή του Φιλίππου Β΄. Το 1937 το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης με πρωτοβουλία του καθηγητή αρχαιολογίας Κωνσταντίνου Ρωμαίου, αποφάσισε να ιδρύσει στη Βεργίνα πανεπιστημιακή ανασκαφή για την εκπαίδευση των φοιτητών του. Ο Κ. Ρωμαίος ανέσκαψε περισσότερα τμήματα του θεωρούμενου ανακτόρου

και έναν μακεδονικό τάφο, ο οποίος προς τιμήν τού ανασκαφέα του ονομάζεται "τάφος του Ρωμαίου", αλλά και πάλι οι ανασκαφές διακόπηκαν λόγω του ελληνοϊταλικού πολέμου το 1940. Μετά τον πόλεμο οι ανασκαφές επαναλήφθηκαν κατά την περίοδο 1950 με 1960 και το υπόλοιπο του "ανακτόρου" ήρθε στην επιφάνεια.

Ο αρχαιολόγος Μανόλης Ανδρόνικος πείστηκε από τον καθηγητή του Κ. Ρωμαίο ότι ένας λοφίσκος, που ανήκε στους τύμβους του νεκροταφείου της αρχαίας πόλης και λεγόταν "η Μεγάλη Τούμπα", έκρυβε σημαντικούς τάφους. Το 1977 ο Ανδρόνικος ξεκίνησε μια ανασκαφή έξι εβδομάδων στην Τούμπα αυτή και ανακάλυψε τέσσερα θαμμένα ταφικά κτίσματα, τα δύο από τα οποία ήταν ασύλητα από τυμβωρύχους. Ο Ανδρόνικος, ενθαρρυσμένος και από τη θεωρία του N. Hammond, υποστήριξε ότι αυτοί οι ταφικοί θάλαμοι ήταν τόποι ταφής Μακεδόνων Βασιλέων, συμπεριλαμβανομένου του τάφου του Φιλίππου Β΄ -πατέρα του Μεγάλου Αλεξάνδρου- και μίας από τις γυναίκες του, πιθανώς της Μήδας, πριγκίπισσας από τη Θράκη, καθώς και του τάφου του έφηβου γιου τού Μεγάλου Αλεξάνδρου και της Ρωξάνης, Αλεξάνδρου Δ΄ της Μακεδονίας. Η άποψη αυτή προκάλεσε παγκόσμιο ενθουσιασμό. Ο ισχυρισμός αυτός αμφισβητήθηκε από ορισμένους επιστήμονες, οι οποίοι, βασιζόμενοι σε μελέτες που έκαναν χρήση της άποψης ότι κάποια κατασκευαστικά στοιχεία των τάφων, οι ζωγραφικές παραστάσεις και ορισμένα κτερίσματα των τάφων αυτών χρονολογούνται δύο δεκαετίες μετά τη δολοφονία και την ταφή του Φιλίππου Β΄ το 336 π.Χ., καθώς και σε μελέτες που χρησιμοποίησαν ανθρωπολογικά στοιχεία, υποστήριξαν ότι ο τάφος ανήκει στον Φίλιππο Γ΄, γιο του Φιλίππου Β΄ και ετεροθαλή αδελφό του Μεγάλου Αλεξάνδρου, και στην περίπτωση αυτή, είναι πιθανόν η πλούσια (χρυσελεφάντινη) πανοπλία που βρέθηκε στον τάφο να ανήκει στον Μέγα Αλέξανδρο, καθώς πιστεύεται ότι ο Φίλιππος Γ΄ έφερε τα όπλα πίσω στην Μακεδονία μετά τον θάνατο τού Αλέξανδρου στη Βαβυλώνα.

Μια άλλη μερίδα επιστημόνων αμφισβητεί ότι οι τάφοι είναι βασιλικοί και θεωρεί πιθανότερο να ανήκουν σε σημαντικούς Μακεδόνες αξιωματούχους, που απέκτησαν μεγάλο πλούτο από την εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου στην Ασία, με βάση την άποψη ότι, την εποχή της επιστροφής των Μακεδόνων από την εκστρατεία αυτή, στη Μακεδονία εισρέει τόσο μεγάλος πλούτος από τα κέρδη της εκστρατείας, που όχι μόνο κοινοί θνητοί διαθέτουν αμύθητους θησαυρούς, αλλά και η αξία του

χρυσού, λόγω των μεγάλων ποσοτήτων του, μειώθηκε. Ο ιστορικός Μιλτ. Χατζόπουλος το 2008 συνοψίζει την αντιπαράθεση που υπήρξε γύρω από την ταυτοποίηση του τάφου και τονίζει τα σφάλματα ή και την προσπάθεια ορισμένων επιστημόνων να μεταχρονολογήσουν τα ευρήματα, ώστε να τα προσαρμόσουν στον Φίλιππο Γ' τον Αρριδαίο, ενώ ο ίδιος τεκμηριώνει ότι πρόκειται για τον τάφο του Φιλίππου Β'. Το 2010, επιστημονική μελέτη των οστών που βρέθηκαν στον τάφο απορρίπτει την περίπτωση να πρόκειται για τον Φίλιππο Γ' τον Αρριδαίο και υποστηρίζει βάσιμα ότι τα ευρήματα είναι συμβατά μόνο με τον Φίλιππο τον Β'. Επιπλέον, πρόσφατες ανακαλύψεις στη νεκρόπολη υποδεικνύουν άλλη τοποθεσία για τον τάφο του Αρριδαίου και της συζύγου του Ανταίας Ευρυδίκης, αν και εκκρεμεί η παρουσίαση λεπτομερειών σχετικά μ' αυτόν τον ισχυρισμό. Σε επίρρωση των παραπάνω έρχεται η επιστημονική ανακοίνωση της διευθύντριας της πανεπιστημιακής ανασκαφής στη Βεργίνα, καθηγήτριας αρχαιολογίας του , Χρυσούλας Παλιαδέλη με θέμα "Σκελετικό υλικό από τους βασιλικούς τάφους της Βεργίνας - Ερμηνευτικές προσεγγίσεις στα ανθρωπολογικά δεδομένα", στην οποία αναφέρεται ότι μετά από επανεξέταση του σκελετικού υλικού από τον τάφο II της Μεγάλης Τούμπας στη Βεργίνα με τη συνδρομή ιατρικών και φυσικοχημικών εξετάσεων και με βάση σειρά επιστημονικών και ιστορικών δεδομένων αποδυναμώνεται η θεωρία της ταύτισής του με τον Φίλιππο τον Αρριδαίο και τεκμαίρεται ότι "Ο βασιλικός τάφος της Βεργίνας ανήκει στον βασιλιά Φίλιππο τον Β'".

Τρεις ακόμα τάφοι βρέθηκαν το 1980. Οι ανασκαφές στη Μεγάλη Τούμπα συνεχίστηκαν και κατά τις δεκαετίες του 1980 και του 1990. Τον Μάρτιο του 2014 ανακαλύφθηκαν στη Βεργίνα πέντε ακόμη βασιλικοί τάφοι, οι οποίοι, στη φάση της έρευνας, πιθανολογείται ότι ανήκουν στον Αλέξανδρο τον Α' και την οικογένειά του ή στην οικογένεια του Κάσσανδρου της Μακεδονίας.

2.4.Ο ΗΛΙΟΣ ΤΗΣ ΒΕΡΓΙΝΑΣ:

Η χρυσή λάρνακα, μέσα στην οποία ο Ανδρόνικος ταυτοποίησε τα απομεινάρια του σώματος του Φιλίππου Β΄, φέρει στο επάνω μέρος της το δεκαεξάκτινο αστέρι, το οποίο καθιερώθηκε να ονομάζεται Ήλιος της Βεργίνας και υιοθετήθηκε ως σύμβολο της ελληνικής Μακεδονίας. Αυτός ο Ήλιος υπήρξε σημείο διεθνούς αντιπαράθεσης το 1992, όταν το νεοϊδρυθέν κράτος της τον χρησιμοποίησε ως σύμβολο πάνω στη σημαία του. Όμως, μετά από γενικευμένη αντίδραση του ελληνικού έθνους και των τότε ελληνικών κυβερνήσεων, που είδαν στην ενέργεια αυτή μια καπηλεία της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς και υποστήριξαν σθεναρά ότι το σύμβολο βρέθηκε σε αρχαίο μνημείο εντός του ελλαδικού χώρου, η κυβέρνηση της υποχρεώθηκε το 1995 να τον απομακρύνει από τη σημαία της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΑΜΦΙΠΟΛΗ

3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Η Αμφίπολη ήταν αρχαία πόλη χτισμένη στην ανατολική Μακεδονία, στις όχθες του ποταμού Στρυμόνα, στη θέση πόλης που παλαιότερα ονομαζόταν Εννέα Οδοί ή πολύ κοντά σε αυτήν. Η Αμφίπολη ιδρύθηκε από Αθηναίους το 437 π.Χ. με στόχο τον έλεγχο των μεταλλείων της Θράκης, αλλά πέρασε στα χέρια των Σπαρτιατών κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσης του Πελοποννησιακού πολέμου, την περίοδο 431-421 π.Χ. Η Νικίειος Ειρήνη το 422 π.Χ. προέβλεπε να αποδοθεί στους Αθηναίους η Αμφίπολη, μια υπόσχεση που δεν υλοποιήθηκε. Στη συνέχεια η Αμφίπολη έμεινε στην επιρροή των Σπαρτιατών. Μια τελευταία προσπάθεια ανάκτησής της από τους Αθηναίους το 358 π.Χ. απέτυχε και τον επόμενο χρόνο καταλήφθηκε από τον Φίλιππο, τον πατέρα του Μεγάλου Αλεξάνδρου και έγινε μέρος του Βασιλείου των Μακεδόνων. Με την πτώση του Μακεδονικού Βασιλείου από τους Ρωμαίους η Αμφίπολη έγινε μέρος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Από την πόλη διερχόταν η περίφημη Εγνατία οδός. Στα ύστερα ρωμαϊκά χρόνια είχε σημαντική οικονομική ανάπτυξη κάτι που μαρτυρούν και εντυπωσιακές σε μέγεθος και διακόσμηση εκκλησίες της πόλης του 5ου και 6ου αιώνα μ.Χ. Μετά τις επιδρομές των Σλάβων στα τέλη του 6ου αιώνα μ.Χ. η Αμφίπολη ερήμωσε σταδιακά για να εγκαταλειφθεί εντελώς τον 8ο αιώνα όταν οι περισσότεροι κάτοικοι κατέφυγαν στην κοντινή παραθαλάσσια πόλη Ηιώνα, που είχε μετονομαστεί από τους Βυζαντινούς σε Χρυσόπολη. Σήμερα στην περιοχή είναι χτισμένος ο ομώνυμος σύγχρονος οικισμός, που βρίσκεται περίπου 60 χλμ. νοτιοανατολικά των Σερρών.

3.2. ΙΣΤΟΡΙΑ:

Η αρχαιολογική έρευνα έχει αποκαλύψει ερείπια ανθρώπινης εγκατάστασης που χρονολογούνται γύρω στο 3.000 π.Χ. Εξαιτίας της στρατηγικής της θέσης η περιοχή είχε οχυρωθεί από πολύ νωρίς Το 480 π.Χ. ο Ξέρξης περνώντας από την περιοχή έθαψε ζωντανούς εννέα νεαρούς άντρες και εννέα παρθένες ως θυσία σε ποτάμιο θεό. Ένα χρόνο μετά στην Αμφίπολη ο βασιλιάς της Μακεδονίας Αλέξανδρος Α΄ νίκησε τα υπολείμματα του στρατού του Ξέρξη.

Κλασική και ελληνοιστική περίοδος:

Τον 5ο αιώνα π.Χ. οι Αθηναίοι επιχείρησαν να αποικίσουν την περιοχή που είχε άμεση πρόσβαση σε σημαντικές πρώτες ύλες, όπως ο χρυσός και ο άργυρος του Παγγαίου και τα πυκνά δάση της περιοχής -τα τελευταία ενδιέφεραν του Αθηναίους για την ξυλεία τους. Η πρώτη απόπειρα της Αθήνας, το 465 π.Χ., να αποικήσει την περιοχή απέτυχε. Θράκες πελταστές συνέτριψαν στον Δραβήσκο την οπλιτική φάλαγγα 2.500-3.000 Αθηναίων αποίκων της πόλης των Εννέα Οδών, οι οποίοι προχωρούσαν στη θρακική ενδοχώρα με σκοπό την κατάληψη των προσοδοφόρων χρυσορυχείων της.[2][3]. Η Αθήνα επανήλθε την εποχή του Περικλή, το 437 π.Χ., ιδρύοντας την Αμφίπολη. Σύμφωνα με τον Θουκυδίδη η πόλη ονομάστηκε έτσι επειδή ο ποταμός Στρυμόνας ρέει γύρω από την πόλη περιβάλλοντάς την, αλλά για την ετυμολογία υπάρχουν και άλλες θεωρίες.

Στην συνέχεια η Αμφίπολη έγινε η κύρια βάση των Αθηναίων στην Θράκη και στόχος των Σπαρτιατών. Κατά την διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου οι Σπαρτιάτες κατέλαβαν την πόλη. Για την σωτηρία της πόλης στάλθηκε από τους Αθηναίους μία αποστολή υπό την ηγεσία του Θουκυδίδη (του μετέπειτα ιστορικού). Η αποστολή απέτυχε, γεγονός που οδήγησε τον Θουκυδίδη στην εξορία. Στην συνέχεια στάλθηκε ο Κλέων ο οποίος σκοτώθηκε κατά τη μάχη της Αμφίπολης, μίας σφοδρής σύγκρουσης στην οποία βρήκε τον θάνατο και ο Σπαρτιάτης στρατηγός

Βρασίδα[4]. Με την Ειρήνη του Νικία ή Νίκαιο ειρήνη, η Σπάρτη δεσμευόταν να αποδώσει την Αμφίπολη στην Αθήνα, κάτι που δεν έγινε και αποτέλεσε σημείο νέων τριβών και ένα από τα θέματα που στάθηκαν αιτία να παραβιαστεί η ειρήνη και να ξαναρχίσει ο Πελοποννησιακός Πόλεμος.

Οι Αθηναίοι δεν κατάφεραν να ανακαταλάβουν την πόλη ξανά παρά τις πολλές απόπειρες που έκαναν τα επόμενα χρόνια. Τελευταία ήταν το 358 π.Χ., η οποία δεν είχε αίσια έκβαση γι' αυτούς και έναν χρόνο μετά η πόλη καταλήφθηκε από τον Φίλιππο και έγινε μέρος του Βασιλείου των Μακεδόνων. Ο Φίλιππος φρόντισε να μεταφέρει εκεί μεγάλο αριθμό υπηκόων του για να αλλάξει τη σύσταση του πληθυσμού προς όφελός του. Την περίοδο του Μεγάλου Αλεξάνδρου η Αμφίπολη και το επίνειό της στο Αιγαίο είχαν εξελιχθεί σε πολύ σημαντική ναυτική βάση των Μακεδόνων, και γενέτειρα τριών σημαντικών ναυάρχων, του Νέαρχου, του Ανδροσθένη και του Λαομέδοντα. Από εκεί ξεκίνησε και ο στόλος του Μεγάλου Αλεξάνδρου για την Ασία. Στην ελληνιστική εποχή, άποικοι από την πόλη ίδρυσαν -με προτροπή του Σελεύκου- μια ομώνυμη πόλη στις όχθες του Ευφράτη, επί της παλαιότερας αραμαϊκής Θαψάκου.

Ρωμαϊκή και Βυζαντινή περίοδος:

Με την πτώση του Μακεδονικού Βασιλείου από τους Ρωμαίους η Αμφίπολη έγινε μέρος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Η πόλη ορίστηκε πρωτεύουσα μίας από τις τέσσερις διοικητικές περιφέρειες στις οποίες χώρισαν οι Ρωμαίοι την Μακεδονία, τις επονομαζόμενες μερίδες. Η μερίδα της Αμφίπολης στη συνέχεια ενσωματώθηκε στην επαρχία της Θράκης.

Από την πόλη διερχόταν η περίφημη Εγνατία οδός ενώ την επισκέφθηκε και κήρυξε ο Απόστολος Παύλος κατά τη δεύτερη αποστολική περιοδεία του (49-52 μ.Χ). Διασώζονται τα ονόματα χριστιανών της Αμφίπολης που μαρτύρησαν όπως η Θεσσαλονίκη, ο Αύκτος, ο Ταυρίων και ο πρεσβύτερος Μώκιος.

Τα τελευταία χρόνια της αρχαιότητας η Αμφίπολη ευνοήθηκε από

την οικονομική ανάπτυξη της Μακεδονίας, κάτι που μαρτυρούν και οι πολλές εκκλησίες της πόλης. Στην Αμφίπολη ανασκάφτηκαν εντυπωσιακές σε μέγεθος και διακόσμηση εκκλησίες του 5ου και 6ου αιώνα μ.Χ. Μετά τις επιδρομές των Σλάβων στα τέλη του 6ου αιώνα μ.Χ. η Αμφίπολη ερήμωσε σταδιακά για να εγκαταλειφθεί εντελώς τον 8ο αιώνα όταν οι περισσότεροι κάτοικοι κατέφυγαν στην κοντινή παραθαλάσσια πόλη Ηιώνα (Ηϊών), που πλέον είχε μετονομαστεί από τους Βυζαντινούς σε Χρυσόπολη.

3.3. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ:

ΛΕΩΝ ΤΗΣ ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ:

Κατά τον Πρώτο Βαλκανικό Πόλεμο, Έλληνες στρατιώτες της I και III μεραρχίας, παρατήρησαν την ύπαρξη μαρμάρων μέσα σε θάμνους της δυτικής όχθης του ποταμού Στρυμόνα. Γίνανε τότε, το 1913, ανασκαφές από Έλληνες αρχαιολόγους, οι οποίες έφεραν στο φως την μετέπειτα αναγνωρισθείσα βάση του μεγάλου μαρμάρινου λέοντος. Αργότερα, κατά την εκτέλεση των έργων αποξήρανσης του Στρυμόνα από την εταιρεία Μονξ-Γιούλεν, αποκαλύφθηκαν στις εκβολές του Στρυμόνα ερείπια αρχαίας γέφυρας και βρέθηκαν μέσα σε λάσπη του ποταμού τεράστια τεμάχια του μαρμάρινου λέοντος. Παρά ταύτα, χάριν της πρωτοβουλίας του πρεσβευτή των ΗΠΑ στην Αθήνα Λίνκολν ΜακΒη, την ιδιωτική πρωτοβουλία και τη συμπληρωματική ενίσχυση του ελληνικού κράτους, αναστηλώθηκε ο Λέων της Αμφίπολης. Στην περιοχή έχουν βρεθεί πολλές επιτύμβιες στήλες, αναθηματικά ανάγλυφα και αγάλματα, όπως και χρυσά κοσμήματα (στους τάφους). Επίσης βρέθηκαν πολλά αγγεία που μαρτυρούν έντονη εμπορική κίνηση. Εκτός από τα αρχαιότερα ευρήματα, τμήματα των αρχαίων τειχών και το ιερό της μούσας Κλειώς διασώζονται επίσης τμήματα σπιτιών της ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής. Πολλά ευρήματα εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Αμφίπολης.

ΛΟΦΟΣ ΚΑΣΤΑ:

Το 1953 έγινε στο λόφο Καστά η πρώτη τομή από κατοίκους της περιοχής,

εξαιτίας ιχνών λιθοδομής στη κορυφή του. Το 1964 άρχισε επίσημα η ανασκαφή, με επικεφαλής τον Δημήτρη Λαζαρίδη, και ανακαλύφθηκε ένα τετράπλευρο οικοδόμημα, με μήκος πλευράς 10 μέτρα και ύψος 5 μέτρα, ενώ με βάση διάσπαρτα αρχιτεκτονικά μέλη βρέθηκε, από τους Κ. Περιστέρα και Μ. Λεφαντζή, ότι ο Λέοντας της Αμφίπολης βρισκόταν κάποτε στην κορυφή του τύμβου, πάνω στο τετράπλευρο αυτό οικοδόμημα. Οι ανασκαφές συνεχίστηκαν σε μια έκταση 20 στρεμμάτων στο λόφο και εντοπίστηκαν 70 τάφοι. Το 2012 άρχισαν προσπάθειες από την αρχαιολόγο Κατερίνα Περιστέρα για να εντοπιστούν τα όρια του τύμβου, και ο περίβολός του εντοπίστηκε 12 μέτρα κάτω από την επιφάνεια που γίνονταν οι ανασκαφές. Ο ταφικός περίβολος έχει μήκος 497 μέτρα και χρονολογείται γύρω στο 325 – 300 π.Χ. την περίοδο της βασιλείας του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Είναι φτιαγμένος από μάρμαρο της Θάσου και κατά την εκτίμηση της υπεύθυνης της ανασκαφής πρόκειται για έργο του Δεινοκράτη, της περιόδου 325-300 π.Χ..

Από την ανασκαφή στον τάφο έχουν έρθει στο φως τρεις διαδοχικοί θάλαμοι που επικοινωνούν μεταξύ τους με θύρες, ενώ στον τρίτο θάλαμο υπάρχει μικρότερη θύρα που φαίνεται να οδηγεί σε τέταρτο θάλαμο , χωρίς όμως να είναι βέβαιο ότι αυτός είναι ο τελευταίος ή νεκρικός θάλαμος. Οι ανασκαφές βρίσκονται σε εξέλιξη και δεν είναι ακόμα σίγουρο σε ποιόν ανήκει ο συγκεκριμένος τάφος. Από την δημοσιοποίηση των πρώτων ευρημάτων, έχουν εμφανιστεί πολλές και διαφορετικές απόψεις αρχαιολόγων για το ποιος ή ποια είναι ο νεκρός, καθώς και αν είναι ένας ή περισσότεροι. Σύμφωνα με θεωρία του Άντριου Τσαγκ, συγγραφέα του βιβλίου «Η αναζήτηση του τάφου του Μ. Αλέξανδρου», οι Καρυάτιδες που βρέθηκαν στη θύρα του δεύτερου θαλάμου αναπαριστούν ιέρειες του Διονύσου, με τις οποίες είχε σχέση η μητέρα του Αλεξάνδρου, Ολυμπιάδα .

Ορισμένοι αρχαιολόγοι, που δεν έχουν σχέση με την ανασκαφή, διατυπώνουν αμφιβολίες για το κατά πόσον ο τάφος είναι ελληνικός , υπόθεση όμως που απορρίπτει η υπεύθυνη της ανασκαφής τονίζοντας ότι όλα τα δεδομένα δείχνουν ότι «χρονολογείται στο τελευταίο τέταρτο του

4ου π.Χ. αιώνα, δηλαδή μετά το θάνατο του Μεγάλου Αλεξάνδρου μέχρι το 325- 300 π.Χ.».

ΑΜΦΙΠΟΛΗ 3D: <http://amfipoli-news.com/3dmap.php>

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ :

Αχματιώτης Παναγιώτης, Γεωργίου Δημήτρης (dizars), Γεωργαντζής Κωνσταντίνος, Σταύρου Σταύρος , Στογιάνοβ Γιάννης, Φραγκογιαννάκης Δημήτρης, Ανάργυρος Ματσούκας

